

[Frode Jakobsen.]

kunnet opnås betragtes som en meget værdifuld landvinding på folkerettens område.“

Endnu mere kategorisk er en udtalelse af formanden for Fællesudvalget, offentliggjort under følgende helsides overskrift i dagbladet Aktuelt den 12. august:

„KZ-fange-aftalen skabte ny folkeret.“

Det hedder her:

„Overenskomsterne mellem Bonneregeringen og de syv europæiske lande om erstatningen til tidligere fanger i de nazistiske KZ-lejre er simpelt hen den største udvidelse af folkerettens praksis, der er forceret igennem i vor tid.

Erstatningsbeløbet på de 16 mill. DM til Danmark har en symbolsk karakter. Langt vigtigere er det, at der nu er skabt anerkendelse for et princip, hvorefter en stat, der forbryder sig over for enkeltpersoner i et besat land, er erstatningspligtig over for disse personer. det er noget folkeretligt yderst betydningsfuldt for en civilbefolkning i krigstid, i særlig grad for modstandsgrupper.“

„Folkeretligt yderst betydningsfuldt for modstandsgrupper i krigstid“. Hvis det skal give nogen mening, må det da være, at modstandsgrupper under en fremtidig besættelse vil kunne vise mere tapperhed over for risikoen for koncentrationslejre, fordi de nu har udsigt til, såfremt krigen vindes, og såfremt de overlever, naturligvis, at få hver dag i koncentrationslejrens helvede godtgjort med 10 kr.

Det hedder videre sammesteds:

„Det, vi ønskede, var en værdig afslutning på modstandskampen, hvor forbryderen blev tvunget til at vedgå sin forbrydelse. Vort mål var af principiel natur, vi var ubeskedne nok til at sigte mod en helt ny folkeret, medens selve erstatningsbeløbets størrelse kom i anden række.“

Det er altså ikke pengene, det kommer an på. Det er princippet: et fremstød for folkeretten, Tysklands erkendelse af juridisk forpligtelse, Tysklands anerkendelse af moralsk skyld. Og hvordan ligger det så med det?

Det er jo netop det, tyskerne ikke har erkendt, trods udtalelser her af en enkelt

ordfører. For hvad er omkvædet i alle de langtrukne forhandlinger, det, som tyskerne holder fast ved fra først til sidst? Det er, at de har ingen juridisk forpligtelse, at hvad de giver, giver de ud af deres godgørenhed, som en frivillig humanitær foranstaltning. Altså en ny folkeret uden nogen juridisk forpligtelse.

Og hvordan med den moralske erkendelse af skyld? Den kan i hvert fald ikke forenes med, at man vrider og vender sig for at få beløbet så ringe som muligt, så ringe, at det er uden for al rimelighed. Anger kan ikke gå i spand med en sådan tingen.

Men overenskomsten betyder i hvert fald en afstandtagen fra Hitlers regime, siger man. Ja, på ét punkt: med hensyn til antisemitisme, sådan som det lykkeligvis også tydeligt er blevet demonstreret af forbundsregeringen i de sidste dystre dage. Heller ikke her er der tale om erkendelse af nogen juridisk forpligtelse. Men folk, der er blevet forfulgt på grund af race, tro, eller verdensanskuelse, dem er det, forslaget drejer sig om.

Helt anderledes med modstandsbevægelsens fanger. Her kan man principielt ikke gå med til nogen erstatning. Undtagelsesvis forbarmer man sig over de allerhårdest ramte; det vil vel sige dem, der for altid forbliver invalider. „Härtefälle“ kalder man dem. Også i det navn ligger det, at der er tale om noget rent humanitært, om godgørenhed.

Men af denne forskelsbehandling fremgår det da indirekte, at jødeforfølgelse tager man afstand fra, selv om man bestrider nogen juridisk pligt. Men besættelsesmagtens metoder over for en kæmpende modstandsbevægelse! Her er der ikke bare ingen erkendelse af juridisk pligt, ingen anerkendelse af moralsk skyld, der er ikke engang afstandtagen fra besættelsesmagtens metoder. „De har selv været ude om det“, sådan synes det nuværende Tyskland at sige. Hvor langt er det ikke fra talen om en epokegørende folkeretlig fornyelse, som skulle give en fremtidig modstandsbevægelse en tryghed, som modstandsbevægelsen mod nazismen ikke har kendt. Tilbage af folkeretten er der ingenting. Af skylderken-delse ingenting. Hvad der bliver tilbage, er ikke andet end det, som det ikke kom an på, pengene. Det var det sekundære,